

Oslo, 25.4.2024

Til Stortingets familie- og kulturkomite Lov om omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap Prop. 82 L (2023-2024) – høringsinnspill

Verden står nå overfor to eksistensielle menneskeskapte kriser, tap av naturmangfold og klimaendringer. Arealinngrep og nedbygging av natur er den viktigste årsaken til tap av naturmangfold. Samtidig er måten vi bruker våre landområder på, en betydelig driver av klimaendringene. Det er i lys av dette Stortinget må se framtidens forvaltning av de 900.000 dekanene med utmark, som tilhører dagens Opplysningsvesenets fond (OVF).

Norsk Friluftsliv representerer de 18 store frivillige friluftslivsorganisasjonene i Norge, med til sammen rundt en million medlemskap og rundt 5000 lokale lag og foreninger. En av hovedoppgavene for Norsk Friluftsliv er å ivareta allemannsretten, det enkle og naturvennlige friluftslivet, sikre friluftslivets naturgrunnlag og skape økt forståelse for naturens egenverdi. Som en del av dette arbeidet jobber vi for å styrke hensynet til natur og friluftsliv i politikk, planer og lovverk.

Lovproposisjonen handler om formaliteter, som må på plass, for at OVF kan gjøres om til et statlig aksjeselskap. Ifølge proposisjonen og notatet som var på høring tidligere i år, skal skogs- og utmarkseiendommene forvaltes av statlig aksjeselskapet under Nærings- og fiskeridepartementet. Den eneste kjente oppgaven for dette aksjeselskapet er å sikre høyest mulig avkastning.

Dette mener Norsk Friluftsliv blir en altfor snever målsetning for en så stor statlig eier av viktige utmarksarealer. Naturkrisen og den internasjonale naturavtalen bør være en viktig premis, sammen med andre politiske målsetninger innen en rekke viktige samfunnsområder, som blant annet friluftsliv, folkehelse, livskvalitet, bolyst og karbonbinding.

Slik vi skrev i vår høringsuttalelse tidligere i år, mener Norsk Friluftsliv at disse skog- og utmarkseiendommene i sin helhet bør overføres til Statskog. Hvis Stortinget likevel vedtar at disse eiendommene skal overføres til et statlig aksjeselskap, bør det legges klare forpliktende føringer for aksjeselskapets forvaltning av disse eiendommene. Dette gjelder blant annet på følgende områder:

Jakt- og fiskeretten

Retten til å jakte og fiske er en rett som ligger til grunneier. Det gjør at grunneier selv bestemmer hvem som får tilgang til jakt og fiske og hvor mye det koster. Der staten er grunneier, kan regjeringen benytte eiendommene for å nå viktige friluftslivspolitiske mål, herunder allmennhetens tilgang til jakt og fiske. Dette vil sikre at alle får muligheten til jakt og fiske til overkommelige priser, noe som må være et viktig mål for Stortinget og regjeringen. Ivaretagelse av disse hensynene bør derfor være en forpliktende føring som legges på aksjeselskapet.

Bærekraftig forvaltning av skogen

Den økologiske tilstanden til den norske skogen er svært dårlig, med en naturindeks 0,41 og med nesten halvparten av de turede artene på den norske rødlista. Årsak til dette er først og fremst måten vi driver skogbruk på, med flatehogst og ensaldrede monokulturer. Måten vi forvalter skogen på, har også stor betydning for karbonbinding og opplevelsesverdiene i skogen.

Der staten er grunneier, kan staten være en pådriver i arbeidet med å gjøre skogforvaltningen mer bærekraftig og nå målet om å bedre den økologiske tilstanden og fremme opplevelsesverdiene i skogen. Det bør derfor legges forpliktende føringer på aksjeselskapet, som ivareta disse hensynene.

Salg av statlig skog og utmarksarealer

For å ivareta natur- og friluftslivshensyn er det viktig at å beholde statlig eierskap av de aktuelle utmarkseiendommene. For å unngå nedsalg av utmarksområder av kommersielle grunner, bør det legges forpliktende føringer på aksjeselskapet, som hinder et slikt nedsalg.

Oppsummert

Norsk Friluftsliv mener formålet med eierskapet til skog- og utmarkseiendommene i OVF må sees i en bredere samfunnsmessig sammenheng enn maksimal avkastning. Norsk Friluftsliv mener utmarkseiendommene i sin helhet bør overføres til Statskog. Men hvis dette ikke lar seg gjøre i denne omgang, må det legges forpliktende føringer, på det statlige aksjeselskapet under Nærings- og fiskeridepartementet, slik at det ivaretar viktige samfunnsinteresser, jf. det vi skriver ovenfor.

Norsk Friluftsliv ber derfor Stortinget om å legge følgende føringer for regjeringens videre arbeidet med denne saken:

Stortinget ber regjeringen legge forpliktende føringer, for det statlige aksjeselskapet som skal overta OVF's utmarkseiendommer, som sikrer en forvaltning som ivaretar hensynet til:

- *jakt, fiske og allment friluftsliv,*
- *en bærekraftig skogforvaltning, som bedrer den økologiske tilstanden i skogen, sikrer karbonbinding og fremme opplevelsesverdiene i skogen, og*
- *hinder nedsalg av utmarksområder.*

Utover dette viser vi til uttalelsen fra Norges Jeger- og Fiskerforbund.

Norsk Friluftsliv

Hans Erik Lerkelund

fagsjef naturforvaltning